

Dordrecht Opdrachtgever en Inkoper

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding.....	3
2. Dordtse thema's.....	4
3. Categorieplannen.....	7
4. Dordtse aanpak	8
5. Borging en evaluatie	9
Bijlages	10
Inkoopcategorie Facilitaire zaken	11
Inkoopcategorie Vastgoed	14
Inkoopcategorie HR.....	17
Inkoopcategorie GWW en Bouw.....	19
Inkoopcategorie ICT	22
Inkoopcategorie Mobiliteit	23
Inkoopcategorie Financiële diensten	25
Inkoopcategorie Energie	26
Inkoopcategorie Sociaal domein	27
Inkoopcategorie Afval	28

Voorwoord

Met de ondertekening van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen zetten we onze schouders onder de wens om met inkoop bij te dragen aan onze maatschappelijke ambities.

Met ruim € 220 miljoen per jaar aan inkoopopdrachten kunnen we écht het verschil maken.

Dordrecht is uniek: een prachtige binnenstad met een groot groen buitengebied. Dordrecht. Een stad met een rijke historie. En een prachtige toekomst. Onder het motto 'Samen bouwen aan een sterk en groen Dordrecht' werken we aan die toekomst. Bouwen aan een sterke en veilige stad, waar iedereen gelijke kansen heeft en duurzaamheid vanzelfsprekend is. Een levendige stad die groeit. En bloeit, omdat groen er de ruimte krijgt. Waar mensen sneller een passende woning kunnen vinden en prettig wonen en werken. Waar bedrijven zich graag vestigen.

We hebben de ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn als stad: Dordt Duurzaam 2040! Daarmee leggen we de lat hoog en werken we toe naar een groenere en gezondere stad om in te leven. Dat zijn we aan onszelf én de generaties die na ons komen verplicht. We zijn ons bewust van de voorbeeldfunctie die we als gemeente hebben. Deze ambitie vraagt dan ook om naar onze eigen organisatie en processen te kijken.

Met ons netto beïnvloedbaar inkoopvolume van € 220 miljoen per jaar kunnen we écht een verschil maken. Daarvoor is het belangrijk om al bij de formulering van onze projecten rekening te houden met alle maatschappelijke thema's die er raakvlakken mee hebben. Daarom ben ik blij om te zien dat opdrachtgeven nadrukkelijk onderdeel is van dit nieuwe manifest en gaan we dit met de hele organisatie oppakken.

We doen al veel goed. Met dit actieplan zetten we de volgende stap. We werken toe naar "MVOI tenzij" door de komende twee jaar te experimenteren en leren.

Tanja de Jonge, wethouder duurzaamheid

1. Inleiding

Dit plan is van de hele organisatie en is opgesteld in samenwerking met tientallen collega's. Inkoop is namelijk door de hele organisatie verweven: zo schakelen bijna alle teams bedrijven in of maken ze gebruik van bestaande contracten, zoals voor kantoorartikelen. We contracteren bedrijven om mee te denken met of mede uitvoering te geven aan onze grote opgaves, maar ook voor terugkerende opdrachten zoals wijkonderhoud of het aanleggen van speelplaatsen. En we zetten voortdurend overheidsopdrachten op de markt om als organisatie zelf goed te kunnen functioneren, van het aanschaffen van laptops om mee te kunnen werken tot verzekeringen voor ons als personeel en de evenementen die in de stad georganiseerd worden.

We geven als gemeente jaarlijks dus veel publieke middelen uit aan overheidsopdrachten richting leveranciers. Met die middelen kunnen we bijdragen aan de maatschappelijke thema's die in het Manifest centraal staan en die we als organisatie onderschrijven. In het volgende hoofdstuk lichten we de zeven thema's verder toe en benoemen we het ambitieniveau voor elk thema.

Als we inkopen of aanbesteden, kunnen we de markt uitdagen om duurzamere alternatieven te bieden. Maar dan moeten we wel durven vragen naar de mogelijkheden en eigen standaarden soms los durven laten. Dat vergt lef, maar ook kennis, vaardigheden en vertrouwen in de samenwerkingen die we aangaan. Met dit actieplan groeien we als organisatie in deze rol.

De meeste impact kunnen we maken als we onze opdrachten nog verder verduurzamen, maar ook in de aanbesteding zelf zijn er nog diverse knoppen waaraan we kunnen draaien. Daarmee gaan we gedurende de looptijd van dit actieplan nog meer kennis en ervaring op doen. Bij veel inkoopopdrachten en aanbestedingen zijn meerdere thema's actueel en dat kan elkaar versterken – zoals tweedekans producten aanschaffen waardoor de CO₂-uitstoot, die normaal vrijkomt in de productiefase, wordt voorkomen. Daar waar thema's elkaar 'bijten',

wordt er op projectniveau bepaald welk thema prioriteit heeft. Hierbij wordt gekeken naar de aard van de opdracht en de impact die gerealiseerd kan worden.

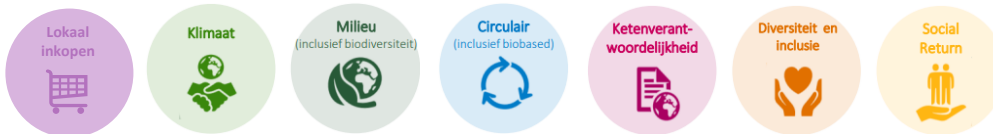
Omdat de inkoop van koffie écht anders is dan groot materieel in de buitenruimte, en een opdracht van de HR afdeling heel anders tot stand komt dan bij de afdeling vastgoed hebben we ervoor gekozen om plannen per inkoopcategorie op te stellen. In hoofdstuk drie lichten we dat nader toe.

We nodigen iedereen uit om mee te blijven denken. Dit actieplan is een levend document; we evalueren na een jaar en stellen dan bij voor 2025. Daarna borgen we MVOI in onze processen en een inkoophandboek. Meer hierover staat in de laatste paragrafen over de Dordtse aanpak en borging.

In 2024 en 2025 betrekken we marktpartijen bij het opstellen van ons handboek. Zij zijn uiteindelijk de partijen die de impact realiseren in de uitvoering. Per inkoopcategorie gaan we daarom in gesprek met bedrijven. De markt heeft veel kennis en expertise over de vertaling van de duurzaamheidsambities naar de praktijk. Dit helpt ons om het handboek nog scherper en concreter te maken, en op deze manier nog meer maatschappelijke impact te realiseren met onze opdrachten.

Wist je dat... er grofweg drie knoppen zijn waaraan we kunnen draaien om duurzamer in te kopen? De opdracht, de leverancier en de offerte. De meeste impact behalen we bij de eerste: de opdracht. Dat vraagt van ons om al aan de tekentafel duurzame keuzes te maken. Natuur inclusief bouwen, langere tijd vooruit kijken en soms gewoon durven te zeggen: we kopen het dit keer niet in.

2. Dordtse thema's

Lokaal inkopen

Eén van de focuspunten van het politiek akkoord van de gemeente Dordrecht is een groei van de economie en een gezonde arbeidsmarkt. We hebben oog voor wat onze bedrijven nodig hebben. Dordrecht wil in de top vijf komen van MKB-vriendelijkste grote gemeenten in Nederland. We hebben hiervoor onder andere het platform WeDo opgericht waar lokale ondernemers onderling opdrachten uit kunnen zetten. De gemeente Dordrecht en de regio Drechtsteden zet hier ook openbare tenders op. Daarnaast stimuleren we innovatie, circulariteit en duurzame bedrijvigheid bij onze ondernemers. Door onze opdrachten waar mogelijk uit te laten voeren door lokale en regionale bedrijven kunnen we bijdragen aan bovenstaande ambities. Onder lokaal inkopen verstaan we bedrijven uit de regio Drechtsteden, omdat veel aanbestedingen vanuit de servicegemeente Dordrecht voor de hele regio op de markt worden gezet.

- ✓ Met het thema Lokaal inkopen willen we van stap 3 verbreding, naar stap 4 borging
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Over MKB vriendelijk inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Klimaat

Klimaatverandering is één van de grootste uitdagingen van onze tijd. Doordat we teveel CO2 en andere broeikasgassen uitstoten dragen wij als mens significant bij aan de algehele opwarming van de aarde. De gevolgen zijn niet meer iets van de toekomst, we merken dit nu al. We moeten ons allemaal inzetten om deze opwarming zoveel mogelijk tegen te gaan. Door klimaatbewust in te kopen verlagen we de CO2 voetafdruk van onze organisatie. Denk hierbij aan het verminderen van het energiegebruik en het overstappen op duurzame energiebronnen. Tegelijkertijd moeten we ons wel voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dit heet klimaatadaptatie. We moeten onze stad aanpassen om de negatieve gevolgen van heviger regenbuien en hetere zomers te minimaliseren. Denk hierbij aan meer groen in de stad en opvang en afvoer van overtollig water.

De gemeente Dordrecht heeft de ambitie gesteld om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Dat is 10 jaar eerder dan het Rijk. In 2030 willen we als tussenresultaat 30% energiebesparing hebben gerealiseerd ten opzichte van 2019. Een enorme opgave waar we dus nu al flinke stappen in moeten zetten en met inkoop aan bij kunnen dragen. Daarnaast heeft de gemeente Dordrecht het doel gesteld om in 2035 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. Hiervoor wordt ingezet op klimaatadaptief bouwen, het versterken van de robuuste groenblauwe structuur tot aan de voordeur, en het verbeteren van de zelfredzaamheid van het eiland tijdens overstromingen.

- ✓ Met het thema Klimaat willen we van stap 3 verbreding, naar stap 4 borging.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Over klimaatbewust inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Milieu

Onze inkopen en aanbestedingen hebben impact op het milieu. Het gaat hierbij om verontreiniging van lucht en milieu door bodemgebruik, gebruik van schadelijke stoffen, uitstoot van broeikasgassen. Maar ook geluidoverlast, stank en vermindering biodiversiteit. Door producten, materieel, vervoer, etc. in te kopen met een lage milieu-impact en/of die een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit kunnen we bijdragen aan een beter milieu.

Als gemeente Dordrecht hebben we, samen met de Rijksoverheid, provincies en andere gemeenten, het Schone Lucht Akkoord ondertekend. Door ons te committeren aan het nemen van verschillende maatregelen die binnen onze taken en bevoegdheden liggen, verbeteren we de luchtkwaliteit structureel. Denk hierbij aan maatregelen met betrekking tot mobiliteit (schone voertuigen), mobiele werktuigen en infrastructurele werkzaamheden. Via onze inkopen en aanbestedingen kunnen we hiermee aan de slag.

Daarnaast heeft de gemeente Dordrecht het doel gesteld om de biodiversiteit te beschermen en bevorderen. Hiervoor is de stedelijke groenblauwe structuur essentieel. De gemeente beschermt de biodiversiteit door bestaande natuurgebieden en beschermde soorten te behouden. Projecten in de stad dragen hun steentje bij, door zowel bij nieuwbouw als bij ingrepen in de openbare ruimte natuurinclusief te bouwen en te ontwikkelen. Daarnaast wordt biodiversiteit gestimuleerd door het beheer van openbaar groen te richten op het waarborgen van de ecologische waarden.

PFAS is een belangrijk onderwerp binnen de gemeente Dordrecht en in de regio Drechtsteden. Als gemeente onderzoeken we hoe we zoveel mogelijk het gebruik van PFAS kunnen vermijden bij inkopen en aanbestedingen.

- ✓ Met het thema Milieu willen we van stap 3 verbreding, naar stap 4 borging.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Milieubewust inkopen toegelicht | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Circulair

Het gebruik van grondstoffen en materialen draagt significant bij aan onze impact op het klimaat. Uit onderzoek blijkt dat 40 tot 60 procent van onze uitstoot van broeikasgassen komt van de productie van goederen. Daarnaast worden grondstoffen steeds schaarser en heeft de winning ervan een enorme negatieve impact op de fysieke leefomgeving.

Wist je dat... dit jaar de Nederlandse [Earth Overshoot Day](#) al plaats vond op 12 april? In 2022 was dat nog 28 juli. Door bij onze opdrachten circulaire principes toe te passen, maken we onze voetprint als gemeente Dordrecht kleiner.

Het Rijk heeft als doel gesteld om in 2050 volledig circulair te zijn als Nederland. Hier sluit Dordrecht zich bij aan. De circulaire economie is een economisch systeem met als doel om grondstoffen en materialen in de kringloop te houden en waardeverlies te minimaliseren. In plaats van het traditionele lineaire model grondstofwinning, productie, gebruik en afval, is er bij een circulaire economie sprake van een zogenaamde gesloten kringloop waarbij grondstoffen en materialen steeds opnieuw worden hergebruikt.

Om minder primaire grondstoffen te gebruiken en zoveel mogelijk in te zetten op hergebruik en waardebehoud gaan we het gebruik van de [R-ladder](#) borgen in het inkoopproces. Dit model laat verschillende circulaire strategieën zien op een ladder. Hoe hoger op de ladder, hoe meer grondstoffen we besparen.

- ✓ Met het thema Circulair willen we van stap 2 pilots, naar stap 4 borging.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Over circulair inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Ketenverantwoordelijkheid

Als opdrachtgever hebben we veel invloed op hetgeen dat wij inkopen. Veel van de producten die wij inkopen doorlopen een hele keten van verschillende partijen over de hele wereld. In verschillende productieketens is bekend dat er misstanden plaatsvinden. Denk hierbij aan de kledingindustrie en mijnbouw. Ketenverantwoordelijkheid houdt in dat organisaties verantwoordelijkheid nemen voor de hele productieketen, van grondstoffen tot eindproducten, en dat ze ervoor zorgen dat er geen schade wordt berokkend aan mens, milieu en maatschappij gedurende het gehele proces.

De gemeente Dordrecht wil haar verantwoordelijkheid op dit onderwerp nemen. We organiseren daarom als onderdeel van dit actieplan sessies om de kennis over ketenverantwoordelijkheid te vergroten binnen de organisatie en een goede afweging te kunnen maken bij welke opdrachten we hier eisen over op gaan nemen. Ook werken we een afwegingskader uit in het kader van “goed werkgeverschap” met eisen en wensen aan de uitvoering van opdrachten. Dat spitsen we toe op sectoren waarvan bekend is dat er personele risico's bestaan. Bijvoorbeeld opdrachten waarbij het personeelsverloop zo hoog is dat de kwaliteit eronder lijdt. Hierbij sluiten we aan op de opgave menselijk kapitaal en arbeidsmarkt.

- ✓ Met het thema Ketenverantwoordelijkheid willen we van stap 1 afweging, naar stap 2 pilots.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Over ketenverantwoordelijkheid & Internationale sociale voorwaarden | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Diversiteit en Inclusie

De gemeenteraad en het college van Dordrecht zien Diversiteit & Inclusie als belangrijke opgave. Het is opgenomen als prioriteit in het politiek akkoord 2022-2026: 'Onze inwoners zijn divers, met verschillende sociale en culturele achtergronden, genders en (geloofs)overtuigingen. Wij omarmen dat. We willen een stad zijn waar iedereen zich thuis kan voelen en kan meedoen. Een stad waar je elkaar begroet op straat. We accepteren geen uitsluiting en discriminatie. Wat je achtergrond ook is en met welke mensen je je ook verbonden voelt: er is plek voor jou in Dordrecht. Om de verbinding tussen mensen te bevorderen stellen we diversiteitsbeleid op.' Met de opgave Inclusieve Stad zetten we in op: Een toegankelijke stad met een inclusieve gemeenschap waar iedereen zich thuis, erkend en verbonden voelt. Waar diversiteit wordt omarmd en sprake is van gelijkwaardige behandeling en kansen. In inkoop is dit een nieuw thema. We volgen de informatie die de buyers group van Pianoo hierover publiceert en gaan binnen de inkoopcategorie HR hiermee aan de slag.

Dordrecht moet een stad zijn
waarin diversiteit wordt
omarmd en sprake is van
gelijkwaardige behandeling en
kansen.

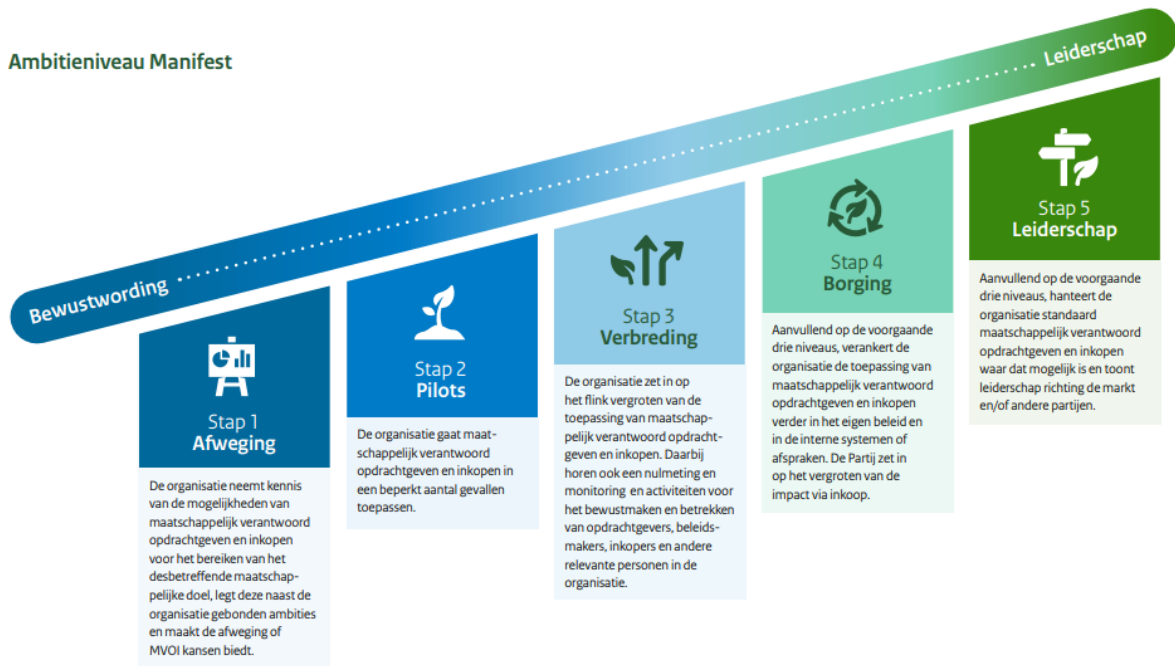
- ✓ Met het thema Diversiteit en Inclusie willen we van stap 1 afweging, naar stap 2 pilots.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [Over diversiteit en inclusie | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Social Return on Investment (SRoI)

Met SRoI stimuleert de gemeente arbeidsparticipatie door meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bij inkoop- en aanbestedingsopdrachten verplichten en/of stimuleren we de opdrachtnemer een sociale bijdrage te leveren en kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt een kans te geven. Het wordt steeds lastiger om goede kandidaten bij opdrachten te plaatsen en opdrachtnemers geven aan niet altijd het SRoI-beleid te kunnen uitvoeren. Ook zijn er steeds meer alternatieven voor SRoI ontstaan, zoals de Prestatieladder Sociaal Ondernemen. Daarom nemen we in het actieplan op dat we het huidige beleid gaan evalueren in samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden.

- ✓ Met het thema Social Return willen we op stap 4 borging blijven.
- ✓ Voor meer informatie, zie: [SROI | Baanbrekend Drechtsteden](#) en [Over Social Return | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Ambitieniveau Manifest

3. Categorieplannen

Voor dit actieplan hebben we de inkoop van de gemeente onderverdeeld in tien categorieën en elke categorie bestaat weer uit diverse inkooppakketten. Zo valt onder Facilitaire zaken de bekende koffiebekers, maar óók beveiliging en communicatie opdrachten. De tien categorieën beschrijven we in de bijlages, om een volledig beeld te geven van de diversiteit van de inkoop van onze organisatie

Voor de meeste categorieën is een werkgroep aan de slag gegaan om tot een categorieplan te komen. Bij deze collega's is opgehaald wat er al gebeurt op het gebied van MVOI en waar kansen liggen. Ook is er door hen een selectie gemaakt uit de zeven thema's: daar waar de meeste impact kan worden gemaakt of waarop het ontwikkelen van kennis het meest wenselijk bleek. Dit wil niet zeggen dat bij de gekozen aanbestedingen andere thema's buiten beschouwing worden gelaten; komt een opdracht bijvoorbeeld in aanmerking voor toepassing van het SRol beleid dan zal dat uiteraard worden opgenomen.

Voor de categorieën energie en financiële diensten hebben we geconcludeerd dat er voor nu geen passende acties zijn en met de categorie sociaal domein starten we volgend jaar het gesprek.

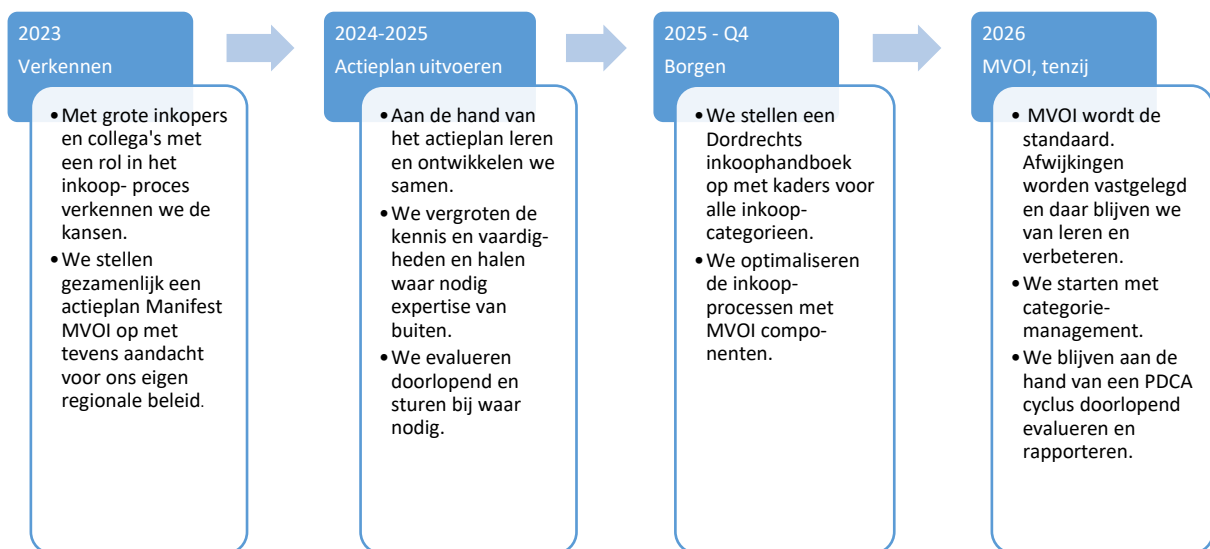

Uit het overzicht blijkt een duidelijke interesse in het thema circulair, vandaar dat we inzetten op het vergroten van kennis en vaardigheden om dit toe te passen én we de ambitie hebben gesteld om van stap 2 pilots naar stap 4 borging te gaan.

4. Dordtse aanpak

Dit actieplan maakt deel uit van een meerjarige aanpak om maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen te borgen in de organisatie.

Voor dit tweejarige actieplan hebben we zoals gezegd projecten gekozen samen met de betreffende afdelingen en teams. Samen gaan we leren en experimenteren. Uit de evaluaties halen we input voor een handboek. Met de inkoopende teams en beleidsadviseurs stellen we per thema concrete uitgangspunten op voor inkoop, zodat we vanaf 2026 als organisatie MVOI standaard toepassen. Daarvoor hebben we ook een integrale visie op onze rol als gemeentelijke opdrachtgever in de verduurzaming en wat dat betekent voor hoe we werken en dus ook inkopen. In de categorieplannen zijn eerste uitgangspunten opgenomen, om te ervaren hoe dit werkt in de praktijk. We kopen als gemeente uiteraard veel meer in dan de projecten die gekozen zijn voor dit actieplan. Het MVOI-team is de komende twee jaar beschikbaar voor iedereen in de organisatie die iets inkoopt.

5. Borging en evaluatie

Om MVOI structureel toe te passen, opdrachten steeds duurzamer te maken en aanbestedingen strategisch vorm te geven, is het nodig de interne kennis te vergroten en bewustwording te creëren. Ook moeten we MVOI inbedden in onze processen, standaard documenten en interne communicatiekanalen.

Organisatie ten behoeve van actieplan

- ✓ We stellen een tijdelijk MVOI team aan:
 - met een kleine vaste kern voor de coördinatie en organisatie van de algemene activiteiten;
 - met een flexibele schil van experts per maatschappelijk thema die projectteams kunnen adviseren, o.a. op gebied van Diversiteit & Inclusie, SROI en CO2 reductie.
- ✓ Elke inkoopcategorie heeft of krijgt een werkgroep die verantwoordelijk is voor de vertaling van organisatiedoelstellingen naar uitgangspunten voor MVOI.

Communicatie

- ✓ We stellen een intern communicatieplan op, met onder andere:
 - Presentatie aan directie over MVOI;
 - Met clustermanagers en teamleiders in gesprek over het belang van de O(pdrachtgeven) van MVOI;
 - Successen en lessen delen op intranet per project;
 - Presentaties aan de organisatie over wat we al hebben bereikt en nog gaan doen.
- ✓ Samen met huidige leveranciers van lopende contracten maken we zichtbaar wat we al goed doen.
- ✓ Met de werkgroepleden van elke inkoopcategorie en initiatieven als SmartDelta en WeDo gaan we in gesprek met marktpartijen. Hiervoor stellen we per categorie een plan op.

Kennis en tools

We vergroten onze kennis en vaardigheden met interne kennissessies en met behulp van externe experts. Hierbij zetten we in ieder geval in op:

- ✓ Training circulair inkopen organiseren voor de collega's van de grootste inkoop categorieën;
- ✓ Contracteigenaren trainen in het monitoren op de MVOI prestaties in de uitvoering van opdrachten na een aanbesteding;
- ✓ MVOI training opnemen in introductieprogramma PEP;
- ✓ Inkopers trainen in het toepassen van tools zoals de CO2 prestatieladder en MKI;
- ✓ Kennisbank ontwikkelen op intranet over de MVOI thema's en voorbeeld projecten;
- ✓ Het maken van standaardinkoopdocumenten voor de aanbestedingen die we hebben geselecteerd voor het actieplan, zodat we op dezelfde manier over de gekozen opdrachten communiceren met marktpartijen. Collega's die zelf ook aan de slag willen kunnen hier gebruik van maken;
- ✓ Het aanvullen van de standaard projectdocumenten met MVOI componenten in samenwerking met de grootste opdrachtgevers.

Evaluatie en monitoring

- ✓ Zelfevaluatietool MVI toepassen voor het monitoren van de gekozen aanbestedingen;
- ✓ MVOI team evalueert doorlopend de projecten uit het actieplan en jaarlijks het categorieplan met elke werkgroep. We leveren het evaluatierapport jaarlijks op bij Pianoo;
- ✓ We verkennen de mogelijkheden die er zijn om op thema's zelf te monitoren, denk aan een CO2 dashboard in overleg met de betrokken afdelingen en opgaves;
- ✓ Bestuur en directie jaarlijks updaten over de voortgang n.a.v. de evaluatie;
 - Bestuurlijk opdrachtgever elk kwartaal;
 - Directie elk kwartaal;
 - College en raad een keer per jaar;
- ✓ In Q4 2024 actualiseren Actieplan voor 2025;
- ✓ In Q4 2024 analyseren we de organisatie met behulp van de webtool ISO20400. Deze internationale richtlijn voor maatschappelijk verantwoord inkopen geeft concrete aanbevelingen voor borging ervan in de organisatie;
- ✓ In de tweede helft van 2025 vertalen we het actieplan naar een nieuw inkoophandboek.

Bijlages

Start vanaf volgende pagina:

- Inkoopcategorie Facilitaire zaken
- Inkoopcategorie Vastgoed
- Inkoopcategorie HR
- Inkoopcategorie GWW en Bouw
- Inkoopcategorie ICT
- Inkoopcategorie Mobiliteit
- Inkoopcategorie Financiële diensten
- Inkoopcategorie Sociaal domein
- Inkoopcategorie Energie
- Inkoopcategorie Afval

Inkoopcategorie Facilitaire zaken

De diensten en voorzieningen die ingekocht worden vanuit facilitaire zaken dragen bij aan het goed functioneren van onze eigen organisatie. Er is een hele grote diversiteit aan inkoopopdrachten binnen deze categorie. Van catering tot kantoorartikelen en AV-middelen tot aan post- en koerierdiensten. Ook communicatie opdrachten, afwerking van ruimtes, ongediertebestrijding en nog veel meer valt hierbinnen. Huisafval, energie en mobiliteit zijn een zelfstandige categorie en vallen dus buiten de scope van facilitaire zaken.

Belangrijke beleidskaders voor opdrachten binnen deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal Dordrecht 2040;
- Ambitie circulair 2050;
- Ambitie MKB vriendelijke gemeente;
- SROI beleid Drechtsteden.

De opdrachten binnen deze categorie komen van verschillende organisatieonderdelen. Door de diversiteit aan opdrachten én de wijze waarop de organisatie is ingericht worden er nog veel losse opdrachten, soms zelfs gebouw gebonden, verstrekt. Een belangrijke randvoorwaarde voor MVOI is het centraler inkopen, waardoor er organisatie brede contracten op de markt kunnen worden gezet en gestuurd kan worden op de uitvoering van opdrachten. Op dit moment wordt gewerkt aan een facilitaire managementorganisatie (FMO) waarmee dit wordt gewaarborgd. We verwachten dat dit er in 2025 komt, waardoor we de lessen van het actieplan direct kunnen implementeren in de processen van de FMO.

Recente voorbeelden

- Cateringcontract met KPI's op verminderen CO2 uitstoot, hoge SROI inzet en samenwerking met lokale ondernemers;
- Refurbished bureaustoelen;
- Koffieleverancier waarbij onder andere de droes wordt opgehaald;
- Emissie vrij postkoeriersdiensten tussen de Drechtsteden.

Actieplan 2024-2025

Voor het actieplan hebben we de volgende opdrachten geselecteerd. Bij elk traject zetten we op de gekozen thema's een stap verder dan in de vorige aanbesteding. Uiteraard houden we ook rekening met de andere thema's en verliezen we die niet uit het oog, zoals vermindering van CO2 uitstoot en SROI.

Inkoopbehoefte	Thema's MVOI	Vorbereidingsfase aanbesteding	Verwachte publicatiedatum aanbesteding
Bedrijfsafval	 	Q4 2023	Q1 2024
Bedrijfscatering (restaurant en banqueting)	 	Q2 2024	Q3 2024
Postdiensten		Q1 2024	ntb
Warmedrankenautomaten	 	Q1 2024	Q3 2024
Levering Combi snoep-frisdrankautomaat	 	Q1 2024	ntb

Gekozen thema's

Uitgangspunten per thema

Klimaat. Samen met leveranciers dragen we bij aan het verlagen van de CO2 uitstoot door schonere voertuigen in te zetten en efficiënter te rijden.

- We nemen minimumeisen op ten aanzien van de emissieklasse (Euro IV) en wijzen leveranciers op de komst van de zero emissie zone.
- Indien proportioneel nemen we een kwalitatief subgunningscriterium op ten aanzien van de uitstoot van voertuigen gedurende de looptijd van de opdracht.

Circulair. De opdrachten binnen deze categorie betreffen vaak een levering van producten of goederen, of zijn een combinatie van dienst en levering. Er worden dus veel materialen en grondstoffen ingekocht. Door anders naar onze inkoopbehoefte te kijken en duurzame alternatieven te durven uitvragen, dragen we bij aan een vermindering van de milieu-impact en zetten we stappen richting een circulaire economie.

- We hanteren bij leveringen (of combinaties) de R-ladder, met als uitgangspunt om zo hoog mogelijk op de R-ladder uit te vragen.
- We stellen altijd eerst de vraag: Is het wel echt (nu) nodig? Is levensduur verlengen een optie? En zo nee: welke duurzame alternatieven voor "nieuw" zijn er mogelijk (tweedekans, biobased, etc)? Moeten we het zelf aanschaffen of zijn er ook andere constructies (leasemodel bijvoorbeeld) die beter passen bij circulaire opdrachten?
- Bij gecombineerde opdrachten sturen we op afvalreductie en hoogwaardige verwerking door de opdrachtnemer bij einde levensduur.

Lokaal inkopen. Bij de opdrachten waarop geen Europese aanbestedingsplicht rust is het gemakkelijker de lokale markt (Dordrecht én de overige Drechtsteden) mee te nemen bij offertetrajecten. Ook zijn er veel lokale bedrijven actief in deze branches waardoor er gegadigden zijn.

- We kijken kritisch of gezamenlijk inkopen met andere gemeentes in de Drechtsteden voordelen biedt. Indien er lokale leveranciers beschikbaar zijn en de mogelijkheid er is om meervoudig onderhands aan te besteden, dan heeft dat de voorkeur.
- Bij Europese aanbestedingen onderzoeken we toepassing van de Percelenregeling (art 2.18 en 2.19 Aw 2016). Hiermee kunnen we mogelijk een deelopdracht voorbehouden aan lokale leveranciers met een innovatieve oplossing.
- We verkennen de mogelijkheid om opdrachten voor te behouden aan lokale SW-bedrijven.

Ketenverantwoordelijkheid. De keten van onze toeleveranciers is nog lang niet altijd in beeld, terwijl het in bepaalde markten bekend is dat er misstanden zijn – denk aan kleding en koffie. We grijpen dit manifest dan ook aan om onze kennis te vergroten over dit thema en er ervaring mee op te doen in aanbestedingsprocedures.

- Conform de eisen in de MVI criteria-tool vragen we bij Europese aanbestedingen de inschrijvers naar een risicoanalyse van de keten. Dit doen we – in navolging van de rijksoverheid waarbij dit al jaren verplicht is – bij opdrachten in de volgende sectoren: bedrijfskleding, consumptieve dienstverlening, bedrijfsafval.

Overige acties

- Voor de inrichting van en verhuizen naar het nieuw te bouwen Dordthuis zijn tientallen inkooptrajecten in aantocht. De inkoopbehoefte voor dit nieuwe pand is divers: van eenmalige projecten tot het aanpassen van lopende contracten en het aangaan van nieuwe, structurele contracten. We houden rekening bij aanbestedingen met de overgang naar dit nieuwe pand. De aanbestedingen die we specifiek voor dit pand op de markt zetten stellen we zoveel mogelijk op conform de uitgangspunten van dit plan;
- We verkennen de lokale/regionale markt en brengen kansen in kaart voor het doel lokaal inkopen;

- We optimaliseren ons bestelproces van kantoorartikelen om zo de hoeveelheid nieuwe producten en vervoersbewegingen terug te dringen;
- We brengen inkooppakketten in kaart die concernbreed ingekocht kunnen worden;
- We onderzoeken hoe wij als opdrachtgever kunnen bijdragen aan een duurzame en circulaire batterijketen, gezien onze toenemende vraag naar elektrisch materieel en materiaal. We volgen daarvoor onder andere de nieuwe Europese wetgeving voor batterijproductie en wat dit betekent voor het opnemen van minimumeisen.

Inkoopcategorie Vastgoed

Deze inkoopcategorie betreft contracten die bijdragen aan duurzaam beheer en onderhoud van vastgoed. Ook de renovatie en verbouwing van bestaand vastgoed behoort hiertoe. Nieuwbouw van maatschappelijk vastgoed valt ook onder deze categorie.

De opdrachten richting marktpartijen komen enerzijds van cluster Publieksaccommodaties, anderzijds van team Vastgoed van SGD voor het beheer en onderhoud. De portefeuille van de gemeente is breed; van scholen tot musea en van gymzalen tot kantoren. Zelfs de toren van Grote Kerk is in beheer van de gemeente.

Belangrijke beleidskaders voor opdrachten binnen deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal Dordrecht 2040;
- Transitievisie warmte;
- Ambitie circulair 2050;
- Schone Lucht Akkoord;
- Ambitie MKB vriendelijke gemeente;
- SRoI beleid Drechtsteden.

De gemeente wil haar eigen CO2 voetafdruk verminderen en neemt een voorbeeldrol aan vanuit de grotere opgave om klimaatneutraal te zijn in 2040. De komende jaren verduurzaamt de afdeling Vastgoed daarom haar portefeuille. De eerste fase van dit programma is reeds gestart; een select aantal panden wordt verduurzaamd met een zeer divers palet van maatregelen per pand. Waar mogelijk haakt het actieplan MVOI hier nog bij aan. De verwachting is dat de volgende fase pas start ná de looptijd van dit actieplan. De kennis die in deze fase wordt opgedaan, wordt ingezet voor het overige deel van de portefeuille.

Recente voorbeelden

- Dordthuis; duurzaam ontwerp en bouw;
- Circulaire sloop ten behoeve van Dordthuis;
- De aanbesteding voor zonnepanelen op de Sportboulevard.

Actieplan 2024-2025

Voor het actieplan hebben we de volgende contracten en projecten geselecteerd. Bij elk project zetten we op de gekozen thema's een stap verder dan in een vorige aanbesteding. Uiteraard houden we ook rekening met de andere thema's en verliezen we die niet uit het oog, zoals SRoI.

Inkoopbehoefte	Thema's MVOI	Vorbereidingsfase aanbesteding	Verwachte publicatiedatum aanbesteding
Kleine blusmiddelen	 	Q1 2024	Q2 2024
Energiemanagement		Q1 2024	Q2 2024
Legionella contract	 	Q1 2024	Q2 2024
Uitbesteding planmatig onderhoud	 	Q1 2024	Q2 2024
Liftonderhoud	 	Q2 2024	Q4 2024

Uitvoering fase 2 verduurzaming maatschappelijk vastgoed	 	Q3 2024	Q1 2025
Werktuigbouwkundig onderhoud		Q1 2025	Q3 2025
Nieuwbouw Latourpad	 	ntb	ntb

Gekozen thema's

Uitgangspunten

Milieu. Bij onze vastgoedopdrachten houden we rekening met het beschermen van de biodiversiteit, waaronder door natuurinclusief te (ver)bouwen en het uitvragen van producten met een lagere milieu impact. Hierdoor dragen we met de inkoop ook bij aan het tegengaan van milieuverontreiniging, luchtverontreiniging en gebruik van schadelijke stoffen en pesticiden.

- We kopen zo min mogelijk producten in die PFAS bevatten en vragen leveranciers naar alternatieven.
- Bij verbouwingsopdrachten verkennen we altijd in een vroeg stadium de mogelijkheden van groene daken/gevels.
- Bij elk project betrekken we de stadsecoloog voor de toets op natuurinclusief bouwen en de biodiversiteit.

Klimaat. Zoals eerder beschreven verduurzamen we ons vastgoed de komende jaren. Ook in de uitvoering van onze opdrachten kunnen we stappen zetten. Daar komen namelijk veel vervoersbewegingen bij kijken. Samen met leveranciers kunnen we bijdragen aan het verlagen van de CO2 uitstoot door schonere voertuigen in te zetten en efficiënter te rijden.

- We nemen minimumeisen op ten aanzien van de emissieklasse (Euro IV) en wijzen leveranciers op de komst van de zero emissie zone.
- Indien proportioneel nemen we een kwalitatief subgunningscriterium op ten aanzien van de uitstoot van voertuigen gedurende de looptijd van de opdracht.
- Bij het vervangen van onze eigen voertuigen nemen we dezelfde aanvullende eisen in acht en zorgen we voor de aanschaf en gebruik van schonere voertuigen.

Circulair. Door anders naar onze inkoopbehoefte te kijken en duurzame alternatieven te durven uitvragen, dragen we bij aan een vermindering van de milieu-impact en zetten we stappen richting een circulaire economie.

- Per project wegen we af of secundaire of bio-based materialen geschikt zijn.
- Waar mogelijk laten we leveranciers gebruik maken van reeds aanwezige materialen en installaties.
- We vragen leveranciers nadrukkelijk met een plan te komen voor een end-of-life scenario en/of stellen hier zelf eisen aan.

Lokaal inkopen. De opdrachten binnen deze categorie kennen vaak geen Europese aanbestedingsplicht. Daardoor is het gemakkelijker om de lokale markt (Dordrecht én de overige Drechtsteden) mee te nemen bij offertetrajecten. Ook zijn er veel lokale bedrijven actief in deze branches waardoor er ook echt gegadigden zijn.

- Bij Europese aanbestedingen onderzoeken we toepassing van de percelenregeling. Hiermee kunnen we deelopdrachten voorbehouden aan lokale leveranciers. Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen selecteren we, indien beschikbaar en met passende ervaring, ook lokale ondernemers.

Overige acties

- We geven projectleiders/-managers structureel, vóór het starten van een specifiek aanbestedingsproces de juiste tools voor de thema's die op die aanbesteding toepasbaar zijn. Hiermee vergroten we de kans op het realiseren van de specifieke doelstellingen per thema.
- Zie categorieplan Facilitaire zaken voor de werkwijze ten aanzien van aanbestedingen voor het Dordthuis.

Inkoopcategorie HR

De inkoop binnen deze categorie dragen bij aan de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en het vergroten van diversiteit en inclusie binnen de organisatie. Voorbeelden van opdrachten die vallen onder deze categorie zijn: werving- en selectie diensten, arbodienst en aanverwante (preventieve) dienstverlening, HR-specifieke software, loopbaan- en talentontwikkeling onder andere met opleidingen en traineeprogramma's en arbeidsmarktcommunicatie.

Belangrijke beleidskaders voor opdrachten binnen deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal Dordrecht 2040;
- Opgave Inclusieve Stad;
- Opgave Bestaanszekerheid;
- Opgave menselijk kapitaal & arbeidsmarkt;
- Charter Diversiteit & inclusie;
- Programma Dordt als Topwerkgever;
- SROI beleid Drechtsteden.

De gemeente Dordrecht wil een diverse en inclusieve stad zijn en zet sterk in op goed werkgeverschap. De gemeente wil daarin zelf het goede voorbeeld geven. Zo wordt op dit moment het wervings- en selectiebeleid opnieuw vormgegeven. Hierin wordt onder andere diversiteit en inclusie een speerpunt, waardoor er een nog duidelijker kader ontstaat voor alle toekomstige aanbestedingstrajecten die toezien op werving en selectie opdrachten.

Ook committeert de gemeente zich aan het programma 'Ondernemen met impact' onder begeleiding van Stichting Maatschappelijk Betrokken Ondernemen. Dit programma is voor bedrijven in de Drechtsteden om zich in te zetten voor bestaanszekerheid, verduurzaming én diversiteit en inclusie.

De inkoop binnen deze categorie is complex. De grootste contracten worden door Team HR van Servicegemeente Dordrecht op de markt gezet. Dit betreft onder andere de contracten waarmee elke afdeling van de organisatie personeel op basis van inspanningsverplichting kan inhuren (tijdelijke inhuur en uitzendcontracten). Veel van deze contracten worden óók voor andere Drechtsteden gemeentes aangegaan en gezamenlijk aanbesteed. Door aan de hand van dit manifest al doende te leren, kunnen we ook de andere gemeentes beter ondersteunen bij het behalen van hun ambities op deze maatschappelijke thema's met HR inkoop.

Actieplan 2024-2025

Voor het actieplan hebben we de volgende projecten geselecteerd. Bij elk traject zetten we op de gekozen thema's een stap verder dan in de vorige aanbesteding of doen we voor het eerst kennis en ervaring op.

Inkooptraject	Thema's MVOI	Vorbereidingsfase aanbesteding	Verwachte publicatiedatum aanbesteding
Learning management systeem	 	Q2 2024	Q3 2024
Arbeidsmarkt-communicatie	 	Q2 2024	Q4 2024
MSP	 	In Q2 2024 evalueren we mogelijke verlenging. Mocht het niet verlengd worden, dan wordt het eind 2024 aanbesteed.	

Gekozen thema's

Uitgangspunten

Social return. SRoI is sinds 2006 beleid in de Drechtsteden. Het uitgangspunt is 5% SRoI. Afhankelijk van de opdracht kan dit minder, maar ook juist veel meer zijn. We merken dat de invulling van SRoI steeds vaker vragen oproept en dat er maatwerkoplossingen komen tijdens de contractfase. Ook is er niet altijd zicht op de invulling door de interne opdrachtgevers.

- Bij de inkooptrajecten die we selecteren voor het manifest zoeken we vooraf uit of de klassieke invulling haalbaar is, of dat een maatwerkoplossing wenselijk is. In beide gevallen vragen we een concreet SRoI-plan uit bij inschrijving en gaan we nauwer monitoren.
- Bij lopende contracten passen we de handhavingsclausule toe.

Diversiteit & inclusie. Met de opgave Inclusieve Stad zetten we in op: een toegankelijke stad met een inclusieve gemeenschap, waar iedereen zich thuis, erkend en verbonden voelt. Waar diversiteit wordt omarmd en sprake is van gelijkwaardige behandeling en kansen. Ook binnen de eigen organisatie wordt diversiteit en inclusie gestimuleerd.

- We vragen een plan van aanpak uit bij inhuurdiensten, waarin inschrijvers aangeven hoe hun werkwijze de diversiteit en inclusie van onze organisatie vergroot en zo bijdraagt aan goed werkgeverschap;
- We stellen eisen en wensen op die toezien op het maken en inzetten van passende diverse en inclusieve communicatie uitingen;
- We leren van bestaande leveranciers en gaan met elkaar in gesprek;
- We vragen commitment van partners om van dit thema een blijvend speerpunt te maken in de samenwerking en samen te leren en groeien;
- Voor aanbestedingen waar het thema diversiteit & inclusie op van toepassing is, kan een collega van de opgave Inclusieve Stad om advies gevraagd worden.

Overige acties

- We organiseren in 2024 een kennissessie met huidige leveranciers van inhuur over diversiteit & inclusie en vertalen dit naar tips & tricks voor nieuwe aanbestedingen.
- We stimuleren het evalueren van het regionale SRoI-beleid door de Sociale Dienst Drechtsteden en trekken hierin samen op in 2024.

Inkoopcategorie GWW en Bouw

De inkoopcategorie Grond, Weg en Waterbouw (GWW) en Bouw betreft projecten in de buitenruimte en nieuwbouwwontwikkelingen. Met betrekking tot GWW gaat het om beheer, onderhoud en aanleg van fysieke objecten die van belang zijn voor het goed functioneren van de stad. Denk hierbij aan wegen, riolering, speelplaatsen, groenvoorzieningen, kabels en leidingen, bruggen, kademuren en nog veel meer. Onder Bouw verstaan we alle nieuwbouwwontwikkelingen van gebouwen (inclusief woningen) die niet van de gemeente zelf zijn, maar waar wij wel direct betrokken bij zijn. Denk aan grote woningbouwontwikkelingen zoals het Maasterras.

Belangrijke beleidskaders voor opdrachten binnen deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal 2040;
- BENG eisen;
- Transitievisie warmte;
- Schone Lucht Akkoord;
- Groenblauwe visie;
- Convenant Klimaatadaptief bouwen en handboek Natuurinclusief Bouwen;
- STOMP;
- Circulair 2050;
- Clean Vehicles Directive;
- Ambitie MBK vriendelijke gemeente;
- SRoI beleid Drechtsteden.

Deze inkoopcategorie is enorm breed en veel verschillende afdelingen van de gemeente en andere gemeentelijke organisaties zijn betrokken bij projecten binnen deze categorie, zoals Ingenieursbureau Drechtsteden. Daarmee zijn er ook veel opdrachtgevers. Voor het succes van MVOI is het een randvoorwaarde dat alle betrokkenen goed op de hoogte zijn, dezelfde doelen worden nagestreefd, het beleid toepasbaar is en we op dezelfde manier werken.

Daarnaast spelen er momenteel diverse beleidsontwikkelingen die duidelijke raakvlakken hebben met MVOI, zoals het gebruik van het ambitieweb en het opstellen van een afwegingskader GWW door cluster Ruimtelijke Kwaliteit. Deze ontwikkelingen verbinden we met elkaar. Voor de inkoopcategorie GWW en Bouw nemen we daarom extra de tijd om dit te realiseren. We gebruiken de eerste helft van 2024 om tot een gedragen en geborgd actieplan GWW en Bouw te komen.

We zetten al mooie stappen binnen deze categorie en daarom publiceren we nu een voorlopig categorieplan om de mooie voorbeelden, gekozen thema's en projecten voor 2024 toe te lichten.

Recente voorbeelden

- Minder maaien Wantijdijk;
- Wilgentenen hergebruiken bij Biesboschcentrum;
- Gebiedsontwikkeling Amstelwijck;
- Speeltoestellen van zoveel mogelijk gerecycled RVS en daar waar het echt wenselijk is om een natuurlijke speelplaats te bouwen, worden toestellen van duurzaam hout geplaatst.

Actieplan 2024-2025

We organiseren werkgroepen met de verschillende opdrachtgevers binnen de categorie GGW en bouw om tot een gedragen plan te komen. De hieronder genoemde projecten, zijn al genoemd als opties.

Project	Soort werk	Thema's	Start voorbereiding
Prins Bernhardstraat e.o.	Riolering		Q1 2024
Wijkonderhoud Groen en Zwerfafval Krispijn	Onderhoud	 	2024
Eddingtonweg	Riolering en nuts	 	Q1 2024
Haringvlietstraat	Riolering	 	Q1 2024
Kastanjelaan	Wegen	 	Q1 2024
Burgemeester de Raadsingel	Wegen	 	Q1 2024

Gekozen thema's

Uitgangspunten

Klimaat. Projecten die worden uitgevoerd binnen deze categorie gebruiken veel energie en stoten daarmee CO2 uit. Voornamelijk via het gebruik van materieel en voertuigen. Denk hierbij aan bestelbussen, vrachtverkeer, asfaltmachines. Deze draaien veelal nog op fossiele brandstoffen. Daarnaast bouwen we woningen, kantoren en bedrijfsgebouwen die energie gaan gebruiken tijdens hun gebruiksfase. Ook hier kunnen we verduurzaming realiseren. Bovendien kunnen we met onze GWW- en nieuwbouwprojecten veel bijdragen aan klimaatadaptatie. Denk hierbij aan toevoegen van groen om hittestress tegen te gaan, of het opvangen van water.

- Het materieel dat gebruikt wordt, is bij voorkeur zero emissie*;
- We willen minder logistieke vervoersbewegingen en vragen daarom bouwlogistieke plannen uit*;
- Bestel- en vrachtverkeer is minimaal Euro VI en we vragen waar mogelijk om zero emissie voertuigen*;
- Gebouwen worden BENG (Bijna EnergieNeutrale Gebouwen) opgeleverd en we streven naar ENG. Hierbij proberen we in eerste instantie zo min mogelijk energie te gebruiken;
- Bij alle projecten word een groennorm gehaald, waarbij, afhankelijk van het project, 30-40% van het plangebied groenblauw wordt ingericht. In de openbare ruimte streven we naar 30% schaduw;
- In projecten wordt 50-70 mm hemelwater per m2 bebouwd oppervlak tijdelijk geborgen en wordt 50 mm waterberging gerealiseerd in de openbare ruimte (incl. riool en water op straat);
- Bij alle nieuwbouw van een hoofdgebouw bedraagt het vloerpeil minimaal 20 cm t.o.v. het straatpeil;
- Buitendijks mag er geen instroom van water plaatsvinden bij een waterstand van NAP +3.5m - +4.0m.

* Gelden ook voor thema milieu

Circulair. Er worden veel materialen en grondstoffen gebruikt bij nieuwbouw en in de GWW. Denk hierbij aan beton, staal, asfalt, kunststof. Deze dragen momenteel op een negatieve manier bij aan onder andere klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en watergebruik. Door minder primaire grondstoffen te gebruiken, materialen zo lang mogelijk her te gebruiken en meer secundaire grondstoffen in te zetten, kunnen we dit zoveel mogelijk mitigeren.

- We maken gebruik van de R-ladder;

- Als nieuwe materialen nog niet nodig zijn, kopen we die ook niet en gaan we voor levensduur verlenging;
- We ontwerpen flexibel en losmaakbaar zodat aanpassingen met weinig gebruik van nieuw materiaal kunnen worden uitgevoerd;
- Bij aanbestedingen gebruiken we MKI-berekeningen als middel voor gunning;
- Bij nieuwbouw houden we een maximale MPG aan van 0.7;
- We werken bij voorkeur met secundaire en biobased materialen.

Milieu. Projecten binnen deze inkoopcategorie kunnen zorgen voor milieuverontreiniging (e.g. stikstof), luchtverontreiniging en verlies van biodiversiteit. We zetten milieubewuste maatregelen in om de verontreiniging tegen te gaan en de biodiversiteit juist te bevorderen.

- We vermijden PFAS-producten zoveel als mogelijk;
- We minimaliseren het gebruik van toxische stoffen;
- Alle projecten gelegen binnen het werkingsgebied 'groenblauwe structuren' dragen bij aan het behoud of de ontwikkeling van minimaal drie biotopen voor drie soortgroepen aan de hand van de 6 V's. Zie hiervoor het handboek Natuurinclusief Bouwen.

Inkoopcategorie ICT

De inkoopcategorie ICT is op hoofdlijnen te verdelen in hardware en software. Hieronder scharen we onder andere: devices (van losse beeldschermen tot telefoons), ICT-infrastructuur, applicaties en systemen.

Belangrijkste beleidskaders

- Klimaatneutraal 2040
- SROI-beleid
- ICT-beleid (privacy, data, veiligheid)
- Opgave diversiteit en inclusie

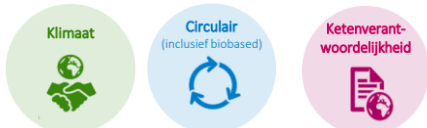
De opdrachten binnen deze categorie zijn cruciaal voor de continuïteit van onze bedrijfsvoering. Gedurende de looptijd van dit actieplan is het interne programma 'ICT beweegt' in volle gang. Een van de resultaten van dit programma is het overstappen van het eigen rekencentrum naar de servers van een nieuwe leverancier. Dit vraagt om een enorme datamigratie waarmee we onze eigen Co2 voetafdruk verkleinen. Hierdoor zijn er de komende twee jaar relatief weinig, grote aanbestedingen; deze hebben ter voorbereiding op ICT beweegt al plaatsgevonden in de afgelopen twee jaar. Om deze reden én vanwege het feit dat alle capaciteit nu benodigd is om het programma goed uit te voeren, besluiten we pas in de tweede helft van 2024 met ICT aan de slag te gaan. Het Manifest MVOI grijpen we dan onder andere aan tot een handelingskader te komen voor het duurzaam inkopen van software, zodat we collega's handvatten geven die een softwarepakket willen aanschaffen.

Uit de eerste gesprekken over deze categorie blijkt dat er al veel gebeurt op het gebied van MVOI, maar ook dat er nog veel kansen zijn. Ter voorbereiding op de verkenning eind 2024 hier een eerste overzicht van voorbeelden en mogelijke thema's.

Recente voorbeelden

- Klimaatneutraal rekencentrum
- Mobile devices waarbij de devices worden ingenomen door leverancier bij einde levensduur;
- Multifunctionals aanbesteding waarbij aanzienlijk minder nieuwe apparaten zijn aangeschaft dan voorheen, en het aantal prints ook afnemen.

Mogelijke thema's

Klimaat. Dat de productie van nieuwe hardware en software Co2 uitstoot veroorzaakt is vaak wel bekend. Maar dat de meeste impact van software plaatsvindt in de gebruiksfase, daar wordt vaak niet aan gedacht. Dat een e-mail versturen enkele grammen Co2 uitstoot en dat een vraag aan ChatGPT 1 liter schoon water kost is voor veel mensen nieuw. Bij inkoop van ICT is het dus mogelijk om de Co2 voetprint extra te verlagen door ook oog te hebben voor het gebruik ervan.

Circulair. De grondstoffen en materialen die nodig zijn voor ICT-hardware zijn schaars, en worden steeds schaarser. Denk aan de verschillende soorten metalen die er in een smartphone of laptop zitten. Tegenwoordig zijn dat er al tientallen. Daarnaast gaat het mijnen van deze metalen gepaard met grote negatieve impact op de omgeving. Het is daarom van cruciaal belang dat we deze metalen zo lang en efficiënt mogelijk blijven hergebruiken. Circulariteit wordt een belangrijk uitgangspunt bij de aanschaf van ICT-hardware.

Ketenverantwoordelijkheid. De productieketens van zowel software als hardware kennen niet altijd goede arbeidsomstandigheden. Zoals benoemd onder het thema circulair worden de metalen uit ICT-hardware gemijnd. De arbeidsomstandigheden in deze mijnen zijn lang niet altijd naar onze standaarden, of schenden zelfs de mensenrechten. Als opdrachtgever eisen wij van onze opdrachtnemers dat er geen misstanden in hun keten plaatsvinden.

Inkoopcategorie Mobiliteit

Onder deze categorie valt het eigen wagenpark, materieel en mobiliteitskaarten. Opdrachten ten behoeve van mobiliteit in de stad zelf scharen we onder GWW en bouw. Momenteel bestaat het wagenpark van de Kerkeplaat (gemeentewerf) uit 36 voertuigen: 26 bedrijfswagens, 1 vrachtwagen, 5 personenauto's en 4 elektrische scooters.

Belangrijke beleidskaders voor deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal 2040;
- Schone Lucht Akkoord;
- Clean Vehicles Directive;
- Circulair in 2050;
- Zero emissie zone Dordrecht.

Het wagenpark op de Kerkeplaat heeft een divers karakter, zowel qua uitvoering van de wagens als qua leeftijd. In het verleden werd 10 jaar als afschrijftermijn gehanteerd, later is dit aangepast naar 7 jaar, zowel om financiële redenen (hogere restwaarde en lagere onderhoudskosten) als voor verdere verduurzaming van het wagenpark (eerder over op nieuwe technieken).

Het merendeel van de bedrijfswagens is nog diesel aangedreven (22 bedrijfswagens, waarvan 5 als mild hybride). Er zijn inmiddels 4 elektrische bestelauto's aangeschaft (2019 en 2021). De komende jaren dienen er jaarlijks 4 á 5 voertuigen vervangen te worden. De vrachtwagen is uit 2013 en voldoet aan de euro VI norm. Van de personenauto's is er in 2021 één elektrische aangeschaft en is in gebruik bij de opzichters. Het merendeel van de personenauto's zijn hybride (3 stuks) en er is één benzineauto (2013) in gebruik (handhaving). In 2023 dienen 2 hybride auto's vervangen te worden en de benzineauto uit 2013.

Naast deze voertuigen zijn er ook nog een aantal teams die hun eigen budget voor voertuigen beheren, waaronder sport, musea en handhaving. Veelal wordt wel gebruik gemaakt van het raamcontract voor de inkoop van de voertuigen, maar het moment van vervanging en keuze van voertuigen ligt bij de teams. Ook de Servicegemeente heeft een eigen wagenpark (15 voertuigen), dat wordt geleased (looptijd tot eind 2024).

Vanaf 1 januari 2026 voert de gemeente Dordrecht een zero emissie zone voor stadslogistiek in. Deze beslaat de hele binnenstad van Dordrecht. Hier mogen dan geen bedrijfsvoertuigen meer rijden die schadelijke emissies uitstoten, zoals diesel- en benzineauto's. Dit geldt dus ook voor het gemeentelijke wagenpark. Dit is een ingrijpende maatregel voor veel ondernemers. We moeten hier als gemeente het goede voorbeeld in geven. Voor meer informatie, zie: dordrecht.nl/zero-emissiezone.

Actieplan 2024-2025

De gemeente Dordrecht heeft grote ambities op het gebied van duurzaamheid. Dit brengt een voorbeeldfunctie met zich mee om het wagenpark en de eigen mobiliteit zo duurzaam mogelijk te organiseren. Er wordt immers veelal in de stad gereden en dit zorgt voor de uitstoot van verschillende emissies zoals koolstofdioxide, koolmonoxide, stikstofoxiden, koolwaterstoffen en fijnstof. Het rijden op fossiele brandstoffen dient waar mogelijk naar nul teruggebracht te worden. Dit doen we niet alleen door het wagenpark te verduurzamen, maar ook door het gebruik van duurzamere vormen van mobiliteit te stimuleren. Denk hierbij aan de fiets en het openbaar vervoer. Hiermee verlagen we de CO₂-uitstoot en verminderen we het aantal vervoersbewegingen.

De relevante thema's voor deze categorie zijn: klimaat, milieu en circulariteit (tweedekans en levensduur verlengen).

De weg naar zero-emissie zal niet voor alle voertuigen hetzelfde zijn, hierbij dient onderscheid gemaakt te worden per categorie van voertuigen. Het elektrisch rijden met een personenauto is immers al meer gemeen goed geworden dan een vrachtwagen met elektrische aandrijving. Het Manifest MVOI gebruiken we als aanleiding om opnieuw aandacht te vragen voor het centraal beleggen van wagenparkbeheer en het opstellen van beleid ten aanzien van het verduurzamen van het wagenpark. Dat

doen we in de eerste helft van 2024. We starten dit traject met een regionale kennissessie, voor beheerders van voertuigen van alle Drechtsteden, over ontwikkelingen in de markt de mogelijkheden die daardoor ontstaan voor inkoop. Dit doen we met een extern adviesbureau, team inkoop en de andere gemeentes, om te onderzoeken waar we elkaar kunnen versterken in de regio.

Inkoopcategorie Financiële diensten

De inkopen binnen deze categorie betreffen voor het grootste gedeelte verzekeringen. Dit wordt regionaal ingekocht; ruim 700 polissen worden beheerd waarvan ruim 200 voor de gemeente Dordrecht. Denk hierbij aan verzekeringen voor personeel (van agressiepolis tot vrijwilligers ongevallenpolis), evenementen, wagenpark, fraude, aansprakelijkheid, brand, werkmaterieel en de museale kunstcollecties. Daarnaast worden er opdrachten verstrekt voor accountantsdiensten, incasso dienstverlening en geldgaring.

Er is voor gekozen om nu geen concrete acties op te nemen voor deze inkoopcategorie. Wel is er vanuit verzekeringsadvies en polisbeheer aandacht voor de thema's. Zo is er de brandverzekering waarbij in geval van brand dekking is voor het duurzamer herstellen. Ook is er aandacht voor marktconforme verzekeringen en wordt er geadviseerd met betrekking tot het plaatsen van zonnepanelen in relatie tot de brandverzekering.

Door marktconforme verzekeringen voor vast personeel, tijdelijk personeel én vrijwilligers af te sluiten neemt de gemeente ook haar rol op dit vlak als goed werkgever. Tevens hebben de hier opgevangen vluchtelingen uit Oekraïne een aansprakelijkheidsverzekering gekregen via de gemeente.

Inkoopcategorie Energie

Onder deze inkoopcategorie valt het gas- en elektra contract van de gemeente. Dit wordt gezamenlijk met de andere Drechtsteden ingekocht. Vanaf 2024 vergroenen we het elektriciteitsverbruik met behulp van 100% Nederlandse Wind "offshore Gemini".

De vergroening van het elektracontract zorgde al in 2020 voor een enorme daling van de CO₂ uitstoot, door toen voor het eerst over te stappen van biomassa op Nederlandse wind- en zonne-energie.

Uit de CO₂-voetafdruk van 2019 bleek dat onze CO₂-uitstoot toen 3.773 ton CO₂ bedroeg. Ruim 27% van deze uitstoot werd veroorzaakt door elektriciteitsverbruik. Door de vergroening van het elektriciteitscontract in 2020 werd de CO₂-uitstoot voor elektriciteitsgebruik gereduceerd tot nul.

Er is voor gekozen om nu geen concrete acties op te nemen voor deze inkoopcategorie. De meeste impact behalen we nu als organisatie door in te zetten op het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed, zelf duurzaam energie op te wekken en duurzamer gedrag te stimuleren, zodat het verbruik afneemt. Hier draagt de inkoopcategorie Vastgoed direct aan bij, met het meerjarige plan om het eigen vastgoed te verduurzamen.

Het verbruik van onze twee grootste kantoren verminderen we sinds 2022 door op de woensdag en vrijdag, waarop er minder mensen werken, een van de twee panden open te stellen. Het verbruik neemt extra af als we in 2025 intrekken in het nieuwe gasloze Dordthuis. Daarmee besparen we in tenminste 565 ton CO₂ uitstoot op gasverbruik (ten opzichte van de meting in 2019 van het huidige Stadskantoor).

We hebben ook de belangrijkste verbruikers van energie in beeld naast ons eigen vastgoed: openbare verlichting, riolering en gemalen en enkele huurders. Waar mogelijk wordt ook hier ingezet op het reduceren van verbruik en duurzame opwek.

Inkoopcategorie Sociaal domein

Inkopen binnen deze categorie betreffen jeugdzorg, sociale wijkteams, inburgeringstrajecten, plafondliften, leerlingen- en jeugdvervoer, doelgroepenvervoer, sociaal medische advisering, huishoudelijke ondersteuning, Dordtpas en nog veel meer.

Een deel van deze inkoop gebeurt bij de Sociale Dienst Drechtsteden, Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ) en Stroomlijn. Ook de gemeente Dordrecht koopt een deel zelf in, maar er is ook vaak sprake van subsidies.

De opdrachten die op de markt worden gezet, dragen veelal direct bij aan zorg voor de inwoners van onze stad en hun bestaanszekerheid en kansengelijkheid, en zo aan de thema's SRol en Diversiteit & Inclusie.

Om de inkoop waar mogelijk nog strategischer in te zetten onderzoeken we in 2024 de mogelijkheden en komen we tot een actieplan sociaal domein. Hiervoor beginnen we bij onze eigen organisatie en we gaan in gesprek met de andere organisaties om te verkennen waar we elkaar kunnen versterken.

Inkoopcategorie Afval

De inkopen binnen deze categorie dragen bij aan een schone stad. Het betreft grotendeels het contract voor het ophalen van huis- en zwerfafval. Dit is quasi-inbesteed bij HVC en kent een lange looptijd. Ook valt onder deze categorie het plaatsen van (ondergrondse) containers en aanverwante opdrachten ten behoeve van afval. Wagens die de gemeente zelf aanschaft scharen we onder de categorie mobiliteit.

Op dit moment worden er 28 afvalstromen verwerkt. De ambitie is om in 2030 het restafval per inwoner terug te dringen naar 30 kilo. De maatregelen zijn in het grondstoffenplan verwerkt. In 2022 was al een vermindering van 22,7% gerealiseerd ten opzichte van 2019 (247 kilo) en is de hoeveelheid restafval 191 kilo per inwoner.

Belangrijkste beleid en ambities voor opdrachten binnen deze categorie zijn:

- Klimaatneutraal Dordrecht 2040;
- Ambitie circulair 2050;
- Grondstoffenplan;
- SRoI beleid Drechtsteden.

De thema's klimaat, milieu, circulair en SRoI zijn het belangrijkste binnen de categorie afval. We verkennen in 2024 wat er al gebeurt binnen elk thema en waar kansen liggen. Dit doen we in samenwerking met HVC en de overige Drechtsteden.